

نزدیکی هند به طالبان

امیرخان متقی، وزیر امور خارجه افغانستان با سفر اخیرش به هند، به عالی‌ترین مقام طالبان تبدیل شد که پس از روی کار آمدن این گروه در افغانستان به هند سفر کرده است. دهلی در جریان این سفر و در یحبوجه وخامت روابط طالبان و پاکستان اعلام کرد که سفارتش در افغانستان را بازگشایی خواهد کرد. این تحولات بخشی از تلاش‌های دهلی برای بازتعریف روابطش با طالبان و نشان‌دهنده تغییری قابل توجه در ژئوپلیتیک منطقه است. از نظر تاریخی، هند به طالبان، با توجه به ایدئولوژی افراطی و وابستگی این گروه به ارتش و تشکیلات اطلاعاتی پاکستان، با خصومت نگریسته است. هند در طول جنگ داخلی افغانستان از ائتلاف شمال علیه طالبان حمایت کرد. سپس به‌شریک نزدیک دولت مورد حمایت غرب در افغانستان تبدیل شد. در پاسخ، طالبان و عوامل آن حملاتی را علیه اتباع هند در افغانستان انجام دادند. با به قدرت رسیدن طالبان در سال ۲۰۲۱، هند سفارتش را در افغانستان تعطیل کرد و طالبان را به عنوان دولت به رسمیت نشناخت. با این حال، در سال ۲۰۲۲ هیئت فنی خود در کابل را بازگشایی کرد و پس از زلزله ماه اوت، از طریق کمک‌های بشردوستانه با افغانستان در تعامل باقی ماند. در نوامبر سال گذشته، طالبان یک فرستاده در دهلی و یک سرکنسول برای نمایندگی خود در بمبئی منصوب کرد. چند عامل دولت هند را به سوی تعامل با طالبان سوق داده است. دهلی در درجه اول، می‌خواهد از ظهور مجدد افغانستان به عنوان مرکز تروریسم که امنیت هند را هم تهدید می‌کند، جلوگیری کند. طالبان در مقایسه با گروه‌هایی مانند القاعده و «ولایت خراسان داش» به عنوان «شر کمتر» تلقی می‌شود. طالبان به هند اطمینان داده است که اجازه نخواهد داد از قلمرواش علیه دیگران استفاده شود. این نزدیکی با تیرگی روابط افغانستان و پاکستان همزمان شده است. اسلام‌آباد که در گذشته، به افغانستان به عنوان خاستگاه «عمق راهبردی» در رقابتش با هند می‌نگریست، حالا به این همسایه شمال غربی خود به چشم یک «مزا» و «بار اضافه» نگاه می‌کند. بازدید متقی از هند با درگیری‌های مرزی نیروهای افغانستان و پاکستان همزمان بود. پاکستان، طالبان را متهم می‌کند که میزبان تحریک طالبان پاکستان است؛ گروهی ائتلافی متشکل از چند گروه شورشی که هدفش سرنگونی دولت پاکستان است. بعد از بازگشت طالبان به افغانستان، تحریک طالبان حملاتش را در پاکستان شدت بخشید. اسلام‌آباد هند را نیز متهم می‌کند که به این تنش‌ها دام می‌زند. این تنش‌ها ریشه در وضعیت مورد مناقشه خط دیورند به طول ۲۶۰۰ کیلومتر دارد که مرز افغانستان و پاکستان را مشخص می‌کند. از نظر طالبان گسترش روابط با هند تلاشی برای رهایی از انزوای دیپلماتیک و تقویت مشروعیت خود است. این اقدام پس از تصمیم روسیه برای برقراری مجدد روابط دیپلماتیک با طالبان صورت گرفت. به علاوه طالبان می‌خواهد هند بار دیگر به یک شریک مهم برای توسعه افغانستان تبدیل شود. طالبان مشتاق کسب کمک‌های اقتصادی است، زیرا حمایت اهدکنندگان غربی پس از خروج ناتو از این کشور در سال ۲۰۲۱ کاهش یافته است. هند یک شریک مهم توسعه برای دولت قبلی افغانستان بود و از چندین پروژه در این کشور حمایت کرد. وزیر امور خارجه هند، در یک کنفرانس مطبوعاتی مشترک با همتای افغان خود، اعلام کرد که هند پروژه‌های تکمیل‌شده در افغانستان را حفظ و ترمیم خواهد کرد و همچنین متعهد به اجرای شش پروژه جدید در این کشور شد. هند همچنین به دنبال تقویت اتصالات منطقه‌ای خود است. این کشور هم‌اکنون برای تجارت با افغانستان و آسیای میانه به بندر چابهار در ایران متکی است. بهبود روابط با کابل می‌تواند به افزایش بیشتر تجارت بین دو کشور از این مسیر بیانجامد. با این حال، محدودیت‌هایی برای این نزدیکی وجود دارد. بازگشایی سفارت هند در کابل به معنای برقراری مجدد روابط دیپلماتیک بین دو کشور نیست. دهلی همچنان منتقد نسخه افراطی طالبان از اسلام دیوبندی است. شکاف در ارزش‌های بین دو دولت در غیاب قابل توجه روزنامه‌نگاران زن در کنفرانس مطبوعاتی با متقی مشهود بود. این تصمیم خشم رسانه‌ها و افکار عمومی هند را برانگیخت و منجر به برگ‌زاری یک رویداد مطبوعاتی دیگر با حضور روزنامه‌نگاران زن شد. روابط هند با طالبان ممکن است با انتقاد شرکایی مواجه شود که به روابط با هند از منظر ارزش‌های دموکراتیک مشترک نگاه می‌کنند. با این حال، احتمالاً چنین انتقاداتی خاموش خواهد بود، زیرا کشورهای غربی هم به دنبال دسترسی به افغانستان هستند تا به‌نگرانی‌های امنیتی داخلی خود، به‌ویژه مهار مهاجرت غیرقانونی پیردازد. در واقع، کمیته‌تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل با اعطای معافیت موقت از ممنوعیت سفر به متقی، سفر او به هند را تسهیل کرد.

آرمین منتظری

دبیر گروه دیپلماسی و بین‌الملل

تحركات نظامی ایالات متحده در نزدیکی مرزهای ونزوئلا روه به افزایش است. واشنگتن مدعی است که این اقدامات را برای مبارزه با کارتل‌های مواد مخدر انجام می‌دهد. این احتمال وجود دارد که واشنگتن اقدامات نظامی خود را در سه تا شش ماه آینده در نزدیکی‌های خاک ونزوئلا ادامه دهد اما بعید است که این اقدامات صرفاً برای مبارزه با کارتل‌های مواد مخدر باشد. در این راستا سناریوهای دیگری نظیر کاهش تنش میان واشنگتن و کاراکاس، عملیات نظامی مستقیم ایالات متحده علیه نیکلاس مادورو، رسیدن به یک راه حل از طریق مذاکره و یا حتی حمله نظامی آمریکا به ونزوئلا تا حدود زیادی بعید به نظر می‌رسد.

نزدیک به دو هفته قبل، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، تأیید کرد که به سازمان سیا اجازه داده است تا عملیات مخفی در ونزوئلا انجام دهد. او همچنین گفت که علاوه بر حملات مداوم ایالات متحده در دریای کارائیب جنوبی که از اوایل سپتامبر حداقل پنج قایق را هدف قرار داده، عملیات ضد قاچاق مواد مخدر در خشکی را نیز در نظر دارد. این بیانی‌ها، در کنار حملات نظامی آمریکا ورزمایش‌ها در نزدیکی خاک ونزوئلا پس از آن آغاز شد که ایالات متحده در اواسط ماه آگوست هشت کشتی جنگی و ۴ هزار و ۵۰۰ ملوان و تفنگدار دریایی را به منطقه کارائیب اعزام کرد. برخی گزارش‌ها حاکی از آن است که تعداد نیروهای آمریکا در کارائیب در ماه اکتبر به ۱۰ هزار نفر افزایش یافته است. کاخ سفید به کنگره اطلاع داده که ایالات متحده در وضعیت «درگیری مسلحانه» با کارتل‌ها در آمریکای لاتین قرار دارد و پنتاگون چندین طرح نظامی برای اقدام در ونزوئلا آماده کرده است. علاوه بر این، در تاریخ ۲ اکتبر، ترامپ دستور تعلیق تمام مذاکرات دیپلماتیک با دولت نیکولاس مادورو را صادر کرد. به موازات آن، ونزوئلا سربازانی را در مرز غربی خود با کلمبیا مستقر کرده، غیرنظامیان را برای استفاده از سلاح گرم آموزش داده و عملیات مبارزه با مواد مخدر در داخل ونزوئلا را شدت بخشیده است. مادورو همچنین وضعیت آشوب خارجی (که کنترل خدمات عمومی، نهادهای استراتژیک، صنعت نفت و بسته‌شدن مرزها را به ارتش می‌دهد) اعلام کرده و بارها از ترامپ خواسته است که در اقدام نظامی‌اش در کارائیب تجدیدنظر کرده و صلح را انتخاب کند. تا به اینجای کار می‌توان شش سناریو و چشم‌انداز را برای عملیات نظامی آمریکا در منطقه کارائیب در نظر گرفت. این سناریوها به ترتیب از احتمال بیشتر تا احتمال کمتر و کمتر در ذیل آمده‌اند.

▼ عملیات در خاک ونزوئلا و تضعیف قدرت مادورو (بسیار زیاد)

ایالات متحده اقدامات نظامی‌اش در منطقه کارائیب را به فاز حملات هوایی به مقرهای کارتل‌های مواد مخدر و انجام عملیات مخفی در ونزوئلا گسترش خواهد داد، تا تسلط مادورو بر قدرت را تضعیف کرده و شرایطی را مهیا کند تا در آینده در صورتی که بخواهد تغییر رژیم در ونزوئلا را عملی کند. در این سناریو، ارتش ایالات متحده علاوه بر ادامه حملاتش به قایق‌ها یا هواپیماهای قاچاق مواد مخدر در آب‌های بین‌المللی و حریم هوایی کارائیب، حملات هدفمند و عملیات نیروهای ویژه را علیه آزمایشگاه‌های مواد مخدر، مراکز لجستیک کارتل‌ها یا باند‌های هوایی مخفی یا فرودگاه‌های کوچک در داخل خاک ونزوئلا انجام خواهد داد. ممکن است آمریکا بر برخی پایگاه‌های نظامی ونزوئلا را نیز هدف قرار دهد چراکه آمریکا معتقد است دولت مادورو با باند‌های قاچاق مواد مخدر هم‌دست است. با این حال، حملات مستقیم به اهداف سیاسی در کاراکاس یا استقرار تعداد زیادی از نیروهای آمریکایی در این کشور بعید به نظر می‌رسد. زیرا چنین اقداماتی خطر کشاندن پای آمریکا به یک رویارویی نظامی بزرگتر با ونزوئلا را آن‌هم درست زمانی که نمایندگان کنگره و مردم آمریکا تمایل کمی به مداخله مستقیم بیشتر در درگیری‌های جهانی دارند، به همراه دارد. با این حال، صرف حضور کشتی‌های جنگی آمریکا و افزایش فعالیت نظامی ایالات متحده در کارائیب، در درازمدت می‌تواند با مختل کردن فعالیت‌های غیرقانونی سودآوری که برخی از ژنرال‌های ونزوئلایی در آن دخیل هستند- از قاچاق مواد مخدر و استخراج غیرقانونی معادن گرفته تا پخش نفت و واردات کالا- به تضعیف میزان حمایت از مادورو از سوی بالاترین مقامات ارتش بیانجامد. اگر آمریکا تصمیم بگیرد این حمایت را بیشتر تضعیف کند، ممکن است عملیات مخفیانه‌ای را در ونزوئلا صورت دهد تا به تقویت مخالفان داخلی، ایجاد نارضایتی و ایجاد اختلافات بیشتر در ارتش ونزوئلا بیانجامد و زمینه‌رایی سرنگونی دولت مادورو فراهم کند. در کوتاه‌مدت، تسلط کامل مادورو بر ارتش و سایر بخش‌های دستگاه امنیتی ونزوئلا، دامنه مخالفت‌ها را محدود خواهد کرد و سازمان ارتش را به عنوان ستون اصلی قدرت برای سه تا شش ماه آینده حفظ خواهد کرد. اما افزایش فشار ایالات متحده می‌تواند این وضعیت را به مرور زمان تغییر دهد. دولت مادورو برای کسب اهرم فشار علیه ایالات متحده در یحبوجه تشدیدتنش‌های نظامی، گهگاه کشورهای همسایه مانند گویان و ترینیداد و توباگو را تهدید می‌کند، اما تا به اینجای این اقدامات محدود به آزار و اذیت با راکند کشتی‌های حامل نفت و گاز است. افزایش حضور نظامی ایالات متحده در کارائیب موجب می‌شود خطرانی برای عبور و مرور کشتی‌های باری، مسافربری یا تانکرهای نفت ایجاد شود، و به‌طور طبیعی و به‌طور غیرمستقیم موجب

عکس: The New York Times

تغییر رژیم یا تع

بررسی شش سناریوی محتمل درباره

شبه‌نظامیان بولیواری ادامه می‌دهد تا هزینه‌های عملیاتی و حیثیتی اقدام نظامی احتمالی ایالات متحده در خاک خود را افزایش دهد. علاوه بر این، دولت مادورو کشورهای همسایه مانند گویان و ترینیداد و توباگو را تهدید خواهد کرد، اما اقداماتش را به آزار و اذیت گاه به گاه کشتی‌ها محدود می‌کند و به طور مشخص به زیرساخت‌های نفت و گاز سایر کشورها حمله نخواهد کرد. بسیار بعید است که اقدام نظامی ایالات متحده در کارائیب تهدیدهای ایمنی مستقیمی را برای کشتی‌های بزرگتر، مانند کشتی‌های باری یا مسافربری یا تانکرهای نفت، ایجاد کند. با این حال، افزایش فعالیت نظامی در منطقه، هزینه‌های بیمه را افزایش می‌دهد و برخی از شرکت‌های کشتیرانی را وادار می‌کند تا مسیرهای کشتیرانی طولانی‌تر و گران‌تری را انتخاب کنند. برخی از فعالیت‌های تجاری یا تفریحی در دریای کارائیب نیز به‌طور بالقوه به حالت تعلیق در خواهد آمد.

▼ عقب‌نشینی آمریکا و تثبیت قدرت مادورو (کم)

ترکیبی از فشارهای بین‌المللی و داخلی، دولت ترامپ را مجبور به عقب‌نشینی از «جنگ علیه کارتل‌ها» خواهد کرد و این عقب‌نشینی منجر به توافقی با دولت مادورو می‌شود. این توافق، تا اطلاع ثانوی، به اقدام نظامی ایالات متحده در کارائیب پایان می‌دهد. در این سناریو، برخی از جمهوری‌خواهان انزوای گنگره احتمالاً از ابتکارات دموکرات‌ها با هدف وادار کردن دولت ترامپ به کاهش استقرار نیروی دریایی در کارائیب حمایت خواهند کرد. به موازات آن، شش‌ه‌ور شدن مجدد درگیری‌ها در خاورمیانه و اروپای شرقی و یا ظهور درگیری‌های جدید در جنوب شرقی آسیا، توجه کاخ سفید را از نیمکره غربی منحرف خواهد کرد. در چنین شرایط فرضی‌ای، ترامپ امتیازاتی را که مادورو برای کاهش تنش‌های فعلی ارائه داده- از جمله پذیرش مهاجران بیشتر اخراج شده از ایالات متحده، تشدید اقدامات علیه قاچاق مواد مخدر و اولویت دادن به شرکت‌های آمریکایی برای قراردادهای نفت، گاز و معدن در ونزوئلا- مورد بررسی مجدد قرار می‌دهد. واشنگتن و کاراکاس در نهایت به توافقی دست خواهند یافت که به ترامپ اجازه می‌دهد تا به نوعی اعلام پیروزی کند و در عین حال از ناخشنود کردن هواداران تندرو خود که مخالف دخالت‌های نظامی ایالات متحده در خارج از کشور هستند، اجتناب کند اما عقب‌نشینی ایالات متحده جایگاه سیاسی مادورو را تقویت می‌کند و او را قادر می‌سازد تا کنترل کامل خود را بر نهادهای و ارتش ونزوئلا حفظ کند. این امر منجر به تثبیت بیشتر قدرت و افزایش سرکوب مخالفان داخلی، و احتمالاً دستگیری یا نابدید شدن رهبران برجسته اپوزیسیون و دستیاران آنها می‌شود. عملیات نظامی در آب‌های بین‌المللی کارائیب نیز

افزایش حق بیمه شده و فعالیت دریایی را مختل می‌کند. بنابراین شرکت‌ها مجبور خواهند شد تا مسیرهای طولانی‌تر و پرهزینه‌تری را انتخاب کنند. ونزوئلا تحت تحریم‌های شدید ایالات متحده قرار دارد. با این حال، دولت ترامپ مجوزی را که به شرکت نفتی شورون اجازه می‌دهد تا فعالیت خود را در این کشور ادامه دهد، لغو نکرده است. صادرات مداوم نفت این شرکت آمریکایی از ونزوئلا، یک منبع درآمد حیاتی را برای مادورو فراهم می‌کند و به حفظ اقتصاد ونزوئلا کمک می‌کند. این محتمل‌ترین سناریو است، زیرا برتری نظامی قابل توجه ایالات متحده، پتانسیل ونزوئلا برای اقدامات تقابلی را محدود می‌کند و در نتیجه محدودیت‌های عملیاتی برای واشنگتن را کاهش می‌دهد. اگرچه حملات در خاک ونزوئلا مشکلاتی را در مورد نقض حاکمیت این کشور مطرح می‌کند، اما تا همین جایی اقدامات اخیر ایالات متحده در کارائیب نشان داده این کشور به قوانین بین‌الملل چندان توجهی ندارد.

▼ ادامه حملات فعلی در کارائیب و تهدید مستقیم اما محدود برای مادورو (زیاد)

ایالات متحده به حملات خود به قایق‌ها و هواپیماهای قاچاق مواد مخدر در کارائیب ادامه خواهد داد، اما به دلیل محدودیت‌های داخلی، عملیات خود را در خاک ونزوئلا گسترش نمی‌دهد و در نتیجه چالش‌های کمی برای دولت مادورو ایجاد خواهد کرد. در این سناریو، ایالات متحده به دلیل چالش‌های قانونی و یا مخالفت از سوی پایگاه رای ترامپ، به سمت هدف قراردادن پایگاه‌های نظامی در خاک ونزوئلا یا تهاجم نظامی روی نخواهد آورد. در عوض، ارتش ایالات متحده به حملات همین‌گونه‌ای به کشتی‌های قاچاق مواد مخدر ادامه می‌دهد و شروع به هدف قرار دادن هواپیماها نیز می‌کند. دولت ترامپ همچنین تحریم‌های اقتصادی بیشتری را علیه ونزوئلا اعمال می‌کند و مواضع خصمانه خود را نسبت به دولت مادورو حفظ می‌کند. با این حال، وزارت خزانه‌داری ایالات متحده مجوز سختگیرانه‌ای را که به شورون اجازه فعالیت در ونزوئلا را می‌دهد، لغو نمی‌کند و مجوزهای مشابهی را به تعداد کمی از شرکت‌های انرژی اروپایی اعطا می‌کند. جریان درآمد اندک اما ثابت حاصل از اکتشاف نفت و گاز، به دولت ونزوئلا اجازه می‌دهد تا کمبود کالاها را جبران کرده و برخی از خدمات اجتماعی دولتی را حفظ کند. این امر به دولت مادورو کمک می‌کند تا برخی از حمایت‌های مردمی را حفظ کند و این حمایت مردمی در کنار کنترل دولت بر دستگاه امنیتی، فعالیت‌های اعتراضی در ونزوئلا را کاهش می‌دهد. دولت ونزوئلا همچنین به مسلح کردن غیرنظامیان و تقویت نیروهای شبه‌نظامی خود، مانند